

шкоди;

– інше [4, с. 380].

Як бачимо, перелік обставин вказаної групи не є вичерпним і може корегуватись залежно від складу кримінального правопорушення та його криміналістичної характеристики.

Таким чином, повнота та своєчасність *встановлення обставин, які підлягають встановленню, особливо на початковому етапі розслідування залишення в небезпеці малолітньої особи, є фундаментальною вимогою для успішного кримінального провадження. Це забезпечує не лише належну правову кваліфікацію та притягнення винних до відповідальності, але й забезпечує розкриття криміналістичної характеристики та дозволяє обрати найбільш оптимальні підходи щодо забезпечення виконання завдань кримінального провадження. Крім цього, досліджувана дефініція має важливе профілактичне значення та сприяє усуненню умов, що призводять до вчинення кримінальних правопорушень досліджуваної категорії.*

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Єфімов М. М., Пиріг І. В. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень: підручник. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 271 с.
3. Герасимчук С. С., Чаплинський К. О., Єфімов М. М. Криміналістичне забезпечення розслідування хуліганства, пов'язаного з опором представникові влади або громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку: монографія. Херсон : ВД «Гельветика», 2020. 238 с.
4. Пчеліна О. В., Невядовський В. О. Обставини, що підлягають з'ясуванню під час здійснення досудового розслідування резонансних кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 376-381.

Анатолій МАНІЧЕВ

ад'юнкт кафедри

адміністративного права і процесу

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Сучасний соціальний захист дітей поліцейських є важливою складовою державної політики України, спрямованої на підтримку осіб, які виконують складні та відповідальні завдання із забезпечення громадського порядку та безпеки. У зв'язку з підвищенням рівня ризиків, пов'язаних із службовою діяльністю поліцейських, зростає й актуальність забезпечення надійного

соціального захисту їх дітей, особливо у випадках втрати годувальника або отримання травм внаслідок виконання службових обов'язків.

Незважаючи на наявність низки нормативно-правових актів, що регулюють соціальні гарантії для працівників Національної поліції України та їхніх сімей, питання ефективної реалізації цих гарантії потребують додаткового дослідження та вдосконалення.

Актуальність теми зумовлена необхідністю не лише правового закріплення, а й практичного впровадження механізмів, що забезпечують рівень соціального захисту дітей поліцейських, відповідний сучасним викликам.

Крім того, комплексний аналіз соціального захисту дітей поліцейських дозволяє виявити недоліки чинного законодавства, запропонувати конкретні шляхи покращення правового регулювання та механізмів державної підтримки. Це сприятиме підвищенню соціальної справедливості, збереженню соціального статусу сімей поліцейських і, як наслідок, зміцненню кадрового потенціалу правоохоронних органів України.

Таким чином, дослідження соціального захисту дітей поліцейських має не лише теоретичне, а й практичне значення для вдосконалення законодавчої бази та забезпечення соціальної стабільності в суспільстві.

Розглянемо нормативно-правові акти, які становлять основу законодавчого регулювання соціального захисту дітей поліцейських.

Закон України «Про Національну поліцію» передбачає соціальні гарантії дітей поліцейських:

- право на безоплатне медичне обслуговування в закладах МВС України (ст. 95);

- право на пільгове реабілітаційне, санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок у медичних реабілітаційних центрах, санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах та оздоровчих закладах Міністерства внутрішніх справ України за рахунок бюджетних коштів (ст. 95);

- діти поліцейських, які загинули (померли) під час проходження служби в поліції, мають право на безоплатне санаторно-курортне лікування та оздоровлення один раз на два роки (ст. 95);

- діти поліцейського, який загинув під час виконання службових обов'язків, які згідно із законом визнані такими, що потребують поліпшення житлових умов та на момент загибелі поліцейського перебували на обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов у відповідному населеному пункті, житлове приміщення надається в позачерговому порядку (ст. 96);

- право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) поліцейського (ст. 98);

- переважне право зарахування до ліцеїв системи МВС України, до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, за умови успішного складання іспитів та відповідності іншим вимогам і правилам прийому до цих навчальних закладів протягом трьох років після здобуття необхідного для вступу рівня загальної середньої

освіти (ст. 103) [1].

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» визначає умови пенсійного забезпечення у разі втрати годувальника для дітей поліцейських [2].

Положення Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» поширюються на дітей тих поліцейських, які мають статус ветеранів війни [3]. Серед таких соціальних гарантій:

- право на державну цільову підтримку для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних та комунальних закладах освіти (ст. 12);
- право на безкоштовне харчування у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти (ст. 15);
- право на першочергове безплатне обслуговування в амбулаторно-поліклінічних закладах усіх типів та видів, позачергову безплатну госпіталізацію і лікування у стаціонарах, госпіталях, лікарнях (ст. 16);
- право на виплату одноразової допомоги в розмірі п'яти прожиткових мінімумів у разі смерті (загибелі) ветерана (ст. 16);
- інше [3].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про розміри та порядок призначення державної допомоги сім'ям з дітьми» визначає право та порядок отримання дітьми одноразової грошової допомоги та пенсії у випадку загибелі (смерті) ветерана [4].

Узагальнюючи норми вказаних нормативно-правових актів, можна виділити соціальні гарантії та пільги для дітей поліцейських: щомісячну пенсію у разі втрати годувальника; безоплатне навчання у державних та комунальних закладах освіти; медичне обслуговування та оздоровлення; пільги при вступі до вищих навчальних закладів; інші види допомоги згідно з місцевими програмами соціального захисту.

Серед проблемних аспектів реалізації соціального захисту дітей поліцейських можна виділити:

- неоднозначність тлумачення законодавчих норм;
- недостатній рівень фінансування державних програм;
- складність процедури оформлення пільг і допомог.

З метою покращення ситуації доцільно:

- уніфікувати нормативно-правову базу;
- створити єдиний реєстр осіб, що мають право на пільги;
- запровадити автоматизовану систему призначення соціальних виплат.

Підсумовуючи, варто зауважити, що соціальний захист дітей поліцейських в Україні має нормативне підґрунтя, проте існують суттєві виклики у сфері його реалізації. Вдосконалення законодавчого регулювання, підвищення прозорості механізмів надання допомоги та належне фінансування –

Безпека дитини: правовий, організаційний, психологічний, освітній та інформаційний виміри

необхідні передумови для забезпечення соціальної справедливості.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12>.
3. Про статус ветеранів війни: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>.
4. Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам, які мають право на пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», крім військовослужбовців строкової служби і членів їх сімей та прирівняних до них осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.1992 р. № 393. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-92-%D0%BF>.

Світлана МИРЗА

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Одеського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ СІМЕЙНОГО ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ

У попередніх дослідженнях ми неодноразово відзначали, що одним із пріоритетних напрямів політики соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є розвиток форм сімейного виховання [1, с. 186]. Відповідно до Конвенції про права дитини, дитина, яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення, має право на особливий захист і допомогу, що надається державою, в тому числі і можливість її усиновлення з урахуванням насамперед найкращих інтересів дитини для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя [2].

Безперечним є той факт, що відповідно до історичних паралелей різних країн, саме в кризові періоди загострюються проблеми соціального характеру, у тому числі й ті, що стосуються усиновлення дітей, які в результаті війни залишилися без батьків. Не винятком є і воєнна агресія російської федерації проти України. Через війну багато дітей втратили своїх батьків і залишилися позбавленими батьківського піклування.

Після початку повномасштабного вторгнення з боку російської федерації процес усиновлення в Україні було тимчасово призупинено. Проте